

Insolvence a DE u nezletilých (školení obcí)

2019

Mgr. Jana Mandlová

Insolvence

IŘ upravuje zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InsZ“)

IŘ je zahájeno momentem zveřejnění **ins. vyhlášky**, který má tyto důsledky:

- lze exekuci nařídit nebo zahájit, ale nelze ji však provést (zaměstnavatel strhává dál a deponuje, případné dražby se odročí, pokud už je pravomocné usnesení o příklepu, nevydá rozvrhové usnesení, pokud již vydané – nedoručuje, aby nedošlo k nabytí právní moci) – výjimkou je exekuce vedená pro pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim naroveň postavené (§ 168 a § 169 IZ) nebo pokud insolvenční soud rozhodne, že exekuci provést lze,
- staví se běh lhůt,
- pohledávky (i zajištěné) a jiná práva týkající se majetkové podstaty nelze žalovat, pokud je lze přihlásit,
- dlužník má povinnost zdržet se nakládání se svým majetkem, pokud by mělo dojít k podstatné změně ve skladbě, využití či určení nebo jeho nikoliv zanedbatelnému zmenšení,
- nelze uplatnit dohodou věřitele a dlužníka založené právo na výplatu srážek ze mzdy a jiných příjmů.

Ins. správce by měl neprodleně informovat správce daně nebo exekutora o tom, že byl podán insolvenční návrh a zahájeno IŘ (nejpozději před rozhodnutím o úpadku), a také o rozhodnutí o úpadku.

!!! Dispoziční oprávnění s majetkem však stále má dlužník sám – plnit k rukám dlužníka, jinak nemá plnění právní relevanci (výjimka – konkurz a nebo pokud bylo před rozhodnutím o úpadku vydáno předběžné opatření ohledně dispozičního práva) – běžné závazky si dlužník plní sám (1 VSPH 466/2009-A-83).

Insolvence

Rozhodnutí o úpadku:

Ins. soud dospěje k závěru, že je dlužník v úpadku → rozhodnutí o úpadku (účinné zveřejněním v ins. rejstříku)

následky:

- Exekuce nelze ani nařídit nebo zahájit (pokud soud výjimečně nepovolil)
- Obecně přerušeno řízení, ale to se netýká správních a daňových řízení (např. o poplatku) § 140d InsZ
- Začíná plynout lhůta pro přihlášení pohledávek – správce poplatku je povinen uplatnit všechny pohledávky (resp. nedoplatky) vyjma těch, které se v IŘ neuspokojují (§ 170 InsZ).

{např. úroky z prodlení po úpadku, smluvní pokuty (pokud právo na jejich uplatnění vzniklo až po rozhodnutí o úpadku), mimosmluvní sankce s výjimkou penále za nezaplacení daní, poplatků, cla a jiných obdobných peněžitých plnění, pojistného na soc. zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného za veřejné zdravotní pojištění, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla před rozhodnutím o úpadku, ...}

Moment vydání rozhodnutí o úpadku je rozhodující pro posouzení charakteru pohledávky:

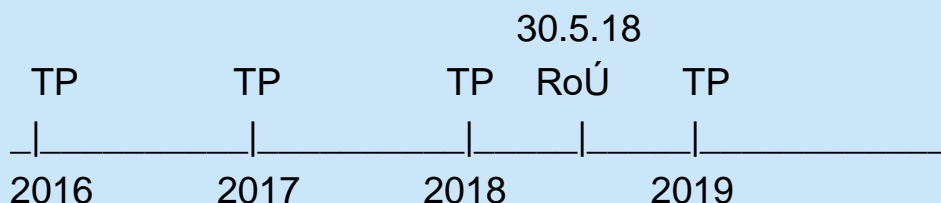
/	
Pohledávky za majetkovou podstatou	Pohledávky běžné – nutno přihlásit
§ 168 a 169 InsZ uplatňují se přímo u osoby	
s dispozičními právy – většinou dlužník (konkurz – ins. správce),	
přičemž insolvenčního správce je nutno vyznat	

Insolvence

Pohledávky za majetkovou podstatou a jim naroveň postavené (§168 a 169 IZ), se uspokojují vždy a to v plné výši a kdykoliv po rozhodnutí o úpadku (např. daně, cla , poplatky,...).

Musí jít o pohledávky vzniklé v průběhu IŘ - rozhodujícím kritériem je vznik pohledávky (např. daňové povinnosti) a nikoliv čas vydání platebního výměru – musí jít o období ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku do ukončení IŘ.

Příklad (MP za odpad):

Přihlásit pohledávky za rok 2016, 2017 a 2018. Pouze pohledávka za rok 2019 bude za majetkovou podstatou, která se přihlašovat nebude.

V roce 2018 už by šlo o pohledávku za majetkovou podstatou, která se přihlašovat nebude.

Insolvence

Platby učiněné dlužníkem po účinnosti rozhodnutí o úpadku nelze započítat na pohledávky, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou.

V případě **přeplatku**, který vznikl dlužníkovi v úpadku, na základě daňových povinností vzniklých ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku, správce daně jej může (v souladu s § 168 odst. 2 písm. e) IZ) použít na úhradu splatných pohledávek za majetkovou podstatou (tj. nedoplatku téhož daňového subjektu na jiném osobním účtu či u jiného správce daně (NSS 7 Afs 261/2015).

Přechod poplatkové povinnosti

Do 31. 12. 2015 – je-li poplatník v době vzniku povinnosti nezletilý, odpovídají za zaplacení poplatku tento poplatník a zákonný zástupce společně a nerozdílně (stejné procesní postavení) – poplatková povinnost přechází až právní mocí platebního výměru.

Od 1. 1. 2016 - je-li poplatník v době vzniku povinnosti nezletilý, přechází poplatková povinnost na zákonného zástupce – vyměří se tedy jemu – poplatková povinnost přechází bez dalšího uplynutím dne splatnosti.

Den přechodu poplatkové povinnosti = vznik pohledávky (i pro účely posouzení, zda jde o pohledávku za majetkovou podstatou).

Insolvence

Příhláška pohledávky:

- pokud písemně tak dvojmo (včetně příloh) – podpis nemusí být ověřen,
- k insolvenčnímu soudu (jinak účinky až dnem doručení tomuto soudu),
- na předepsaném formuláři, věřitel sám (případný exekutor přihlašuje jen svoje náklady, pokud už je však vymohl – odpočte si je a zbytek vydá insolvenčnímu správci – NS ČR 20 Cdo 3541/2016, IV. ÚS 378/16 – poslední vývoj judikatury – dříve se musel přihlásit se svými náklady),
- od počátku insolvenčního řízení až do konce lhůty stanovené v rozhodnutí o úpadku (dva měsíce, je-li však v rozhodnutí o úpadku současně rozhodnuto o povolení oddlužení, lhůta je 30 dní) – k pozdějším se nepřihlíží, lze podat i před zveřejněním výzvy k podávání přihlášek, k zachování lhůty stačí, je-li přihláška posledního dne lhůty odevzdána orgánu, který má povinnost písemnost doručit (procesněprávní lhůta- zmeškání nelze prominout),
- musí obsahovat důvod vzniku, výši pohledávky, případné zajištění,
- pokud není úplná/vadná – vyzve ins. správce k doplnění a pokud nedoplní – ins. soud hned rozhodne, jestli se k ní přihlíží **X** vadné/neúplné přílohy – popření, popř. incidenční spor o určení (více času),
- ke dni podání přihlášky lze vyčíslit i úroky, ale úroky vzniklé po úpadku se nepřihlašují (do té doby lze vyčíslit úroky ke dni podání přihlášky).

Přihlašují se pohledávky splatné i nesplatné, podmíněné, již uplatněné u soudu, vykonatelné a to včetně těch, které jsou vymáhány. To platí i pro pohledávky, o kterých je vedeno řízení u téhož soudu, který je soudem insolvenčním. Nepravomocně přiznané náklady soudního řízení se nepřihlašují.

Insolvence

Povinnost přihlásit stíhá i věřitele, který již přihlášku v IŘ v minulosti uplatnil, ale IŘ skončilo, aniž by bylo rozhodnuto o úpadku dlužníka (např. NS 3 VSPH 587/2013-P287) – nutno znovu přihlásit.

Uspokojení věřitele:

§ 165 IZ – není-li stanoveno jinak, plnění se započte nejprve na jistinu, pak na úroky, pak na úroky z prodlení a nakonec na náklady spojené s uplatněním pohledávky X ALE DŘ - § 152 odst. 3 a 4 – jiné pořadí !!!

Popření pohledávky (napadnutí pravosti, výše nebo pořadí pohledávky):

Může insolvenční správce, dlužník nebo přihlášený věřitel.

Pokud ins. správce popře pohledávku, lze podat žalobu na určení popřené pohledávky (do 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moci rozhodnutí o schválení přezkumu, k insolvenčnímu soudu) – žalovaným je insolvenční správce a nelze vůči němu uplatnit nárok na náhradu nákladů.

Pozor – pokud přezkumem zjištěno, že skutečná výše přihlášené pohledávky činí méně než 50% přihlášené částky, k přihlášce se nepřihlíží vůbec a věřiteli hrozí uložení zaplacení určité částky (nejvýše v hodnotě o kterou přihlášená pohledávka přesahovala zjištěnou pohledávku) ve prospěch majetkové podstaty.

Insolvence

Otázkou zůstává, zda lze přihlásit náklady řízení u jinak nepřihlasitelných mimoslužných pokut.

Judikatura není jednotná. Většinovým názorem je, že v IŘ se neuspokojuje ani příslušenství takové pokuty, včetně nákladů za nařízení daňové exekuce (např. 1 VSPH 1159/2012, 2 VSPH 2019/2014-PI-7), nicméně v poslední době se množí i názory opačné (např. 3 VSPH 373/2016-P18-7).

Po prohlášení úpadku musí dlužník plnit své daňové povinnosti – v opačném případě porušuje podmínky např. oddlužení a riskuje konkurz (následkem může pak být i zrušení podnikání,...)

Nezletilí v DE

§ 12 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích – poplatková povinnost přechází v případě, že je poplatník ke dni splatnosti nezletilý a nenabyl plné svéprávnosti nebo který je omezen ve svéprávnosti, na zákonného zástupce nebo opatrovníka.

Pohledávka již vzniklá nezletilému před touto úpravou je nevymahatelná – odpis.

!! Problém – již rozběhlé exekuce na dluhy vzniklé nezletilým v době, kdy to bylo možné (tedy do 30. 6. 2012, kdy se vyměřovalo nezletilým a od roku 2013 do roku 2016, kdy šlo vyměřit nezletilému nebo zákonnému zástupci).

- 1) Pokud exekuce stále běží – zastavit nebo podat návrh na zastavení soudnímu exekutorovi
- 2) !!!! Pokud je exekuce již ukončena vymožením – je možno ji přesto zastavit, a to ve dvou případech:
  - A) je namítána nevykonatelnost exekučního titulu nebo
  - B) je namítáno, že exekuční titul byl vydán ve zjevném rozporu s hmotným právem (21 Cdo 3266/2013, 20 Cdo 2706/2007).

V případě, že by se tak neučinilo, nebylo by možné uzavřít, že vymožené plnění oprávněnému nenáleží – to lze jen na základě výroku o zastavení exekuce (20 Cdo 3331/2017).

Ovšem pokud byla exekuce vymožena před zveřejněním nálezu ÚS – diskutabilní, zda lze i tak zastavit – lze si to představit v případě střetu zájmů, kdy rodiče zanedbávali svou odpovědnost (typicky např. když byla nařízena ústavní výchova).

Nezletilí v DE

V tom případě by měl být ustanoven jiný zástupce a tomu mělo být doručováno. Jedině v případě, že šlo o ojedinělý exces – např. není uhrazen poplatek za dítě za jeden rok – nejedná se o zanedbávání rodičovské odpovědnosti a nemá vliv na řádné doručení platebního výměru (např. NSS 1 As 116/2014-29, stanoviska VOP 5817/2014/VOP a VOP 2129/2015/VOP).

V souvislosti s právním postavením nezletilého se projednává novela OZ a OSŘ, která poskytuje dětem vyšší ochranu a současně posiluje roli zákonného zástupce (současně samozřejmě i odpovědnost). Účinná by měla být od roku 2021.

Zvažují se celkem dvě koncepce, přičemž cílem obou je omezení možnosti vymáhání dluhů z právního jednání nezletilého do výše jeho jmění ke dni nabytí plné svéprávnosti. Za dluhy přesahující toto jmění by ručil zákonný zástupce, v případě, že dal k právnímu jednání nezletilého souhlas. Omezilo by se užití institutu smluvní pokuty a mladší 15 let by nebyli způsobilí k náhradě škody (odpovídal by zákonný zástupce nebo ten, kdo zanedbal dohled). Upraveno by bylo také započítávání částečného plnění na vnitřně strukturovaný peněžitý dluh. Z procesní úpravy se předpokládá obesílání nejen zákonného zástupce, ale i staršího nezletilého. U nezletilých nebude možno použít některých zrychlených řízení - např. platebního rozkazu, rozsudku pro zmeškání a rozsudku pro uznání. Druhá koncepce navíc upravuje nabývání svéprávnosti.

Daňová exekuce

- **KONTAKT:**

Krajský úřad Olomouckého kraje

Odbor kontroly

Oddělení kontroly příspěvkových organizací a daňového řízení

Jeremenkova 40a

779 11 Olomouc

tel: +420 585 508 456

www.olkraj.cz

DĚKUJI ZA POZORNOST